ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/25/637-1406

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Karin Uuselu
Otsuse tegemise aeg ja koht	09.06.2025 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	02.05.2025 (registreeritud inspektsioonis 05.05.2025)
Teabevaldaja	Riigimetsa Majandamise Keskus aadress: Mõisa/3, 45403 Sagadi küla Lääne-Virumaa e-posti aadress: rmk@rmk.ee
Vaide esitaja	Päästame Eesti Metsad MTÜ Aadress: Jürtsi, Tammiku küla, 46329 Lääne-Virumaa e-posti aadress: info@savetheforest.ee

RESOLUTSIOON

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustab Andmekaitse Inspektsioon:

1) **jätta vaie rahuldamata, kuna menetluse kestel on Riigimetsa Majandamise Keskuse poolt antud selgituste põhjal Andmekaitse Inspektsiooni hinnangul teabenõudega küsitud**
   a. **teabenõudja soovitud kujul arvestuslangi arvutuste väljastamise puhul tegemist AvTS § 23 lõike 2 punkti 5 kohase selgitustaotlusega, mille üle Andmekaitse Inspektsioon järelevalvet ei teosta;**
   b. **kõigi teiste dokumentide väljastamisest on keedutud AvTS § 23 lõike 1 punkti 3 kohaselt, kuna teabenõude täpsustamisel ei ole selgunud, milliseid dokumente vaide esitaja soovib lisaks talle juba edastatud teabele ning Andmekaitse Inspektsiooni hinnangul on märgitud alusel ja põhjusel teabenõudega küsitud kõigi teiste dokumentide väljastamisest keeldumine põhjendatud;**
2) **teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Käesoleva aasta algusest alates on Päästame Eesti Metsad MTÜ ja Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) vahel olnud kirjavahetus riigimetsa arvestuslangi kaardikihi ja arvutuskäigu teemadel. Vaide esitaja edastas 17.04.2025 RMK-le täiendava teabenõude, milles palus edastada arvestuslangi arvutused koos kõigi teiste seotud dokumentidega.
2. RMK märkis 02.05.2025 teabenõude vastuses muu hulgas, et arvutuskäigu taasesitamist kujul nagu teabenõudja seda soovib, ei ole võimalik teha.
3. Kuna vaide esitaja ei olnud rahul sellega, et RMK ei väljastanud teabenõudega küsitud teavet, siis edastas vaide esitaja Andmekaitse Inspektsioonile (AKI) 02.05.2025 sellekohase vaide, mille AKI menetlusse võttis.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja nõue:
Kuna vaide esitaja ei täpsustanud AKI palvel oma nõuet, siis mõistab AKI vaide pinnalt, et vaidega soovitakse vaide esitaja küsitud kujul arvestuslangi arvutuste ja kõigi teiste sellega seotud dokumentide väljastamist.

Vaide põhjendused:
Vaide esitaja märgib vaides, et keskkonnaministri 16.01.2009 määrusest nr 2 tulenevalt on RMK-l kui riigimetsa haldajal vaja teha riigimetsas raiemahu määramiseks riigimetsa arvestuslangi arvutusi, mille arvutusmetoodika edastas RMK vaide esitajale 12.03.2025 vastuses nr 3-1.1/2025/1352. Kuna Eestis toimub teadlaste ja keskkonnaorganisatsioonide hinnangul juba aastaid üleraie (sh riigimetsas), siis peab viga olema nendes arvutustes, sest riigimetsa raiemaht pannakse paika läbi arvestuslangi arvutuse.

Vaide esitaja selgituste kohaselt ei ole RMK oma vastustes ühtki dokumenti edastanud, selle asemel on vastused sisaldanud infot, mis on ka avalikult teada. *Kui RMK seadust täidab ja on arvestuslangi arvutused teostanud, siis peavad need arvutused kuskil olema koos kõigi seotud dokumentidega, sest pole ju võimalik, et riigimetsa raiemaht sünnib nõnda, et keegi ei tea, kuidas ja et seda pole võimalik kontrollida.*

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

02.05.2025 teabenõude vastuses tegi RMK kokkuvõtliku ülevaate sellest, mida vaide esitaja on kirjavahetuse käigus küsinud ja mida RMK on vastanud. Täiendavalt märgiti vastuses, et arvestuslangi arvutused tehakse metsa korraldamise juhendi § 19 kohaselt RMK andmebaasides, mistõttu arvutuskäigu taasesitamist teabenõudja soovitud kujul, ei ole võimalik teha.

Vastuses AKI järelepärimisele selgitab RMK, et teabenõudja soovitud kujul arvutuskäigu esitamine eeldaks erinevatest andmebaasidest ligikaudu 700 000 kirje käsitsi väljavõtmist ning nende põhjal uue *Exceli*-põhise dokumendi loomist. RMK on seisukohal, et selline tegevus oleks teabevaldaja jaoks äärmiselt ajamahukas ning ebamõistlikult koormav.

Lisaks on vastuses AKI-le märgitud, et RMK-l ei ole arvestuslangi arvutuskäiku võimalik esitada ka mingis muus vormis, kui teabenõudja seda soovib. Seda põhjusel, et arvutused toimuvad andmebaasis, kuhu edastatakse vaid vajalikud algandmed, mis on avalikult kättesaadavad metsaregistrist. *Andmebaas on üles ehitatud viisil, kus seadusest tulenev arvutusmetoodika on andmebaasi sisse kodeeritud ning selle tulemusel genereeritakse automaatselt arvestuslangi tulem.* Täiendavalt juhitakse tähelepanu sellele, et kõik vajalikud algandmed on teabenõudjale avalikes registrites kättesaadavad ning nende abil on võimalik arvutuskäik iseseisvalt läbi teha ja jõuda samade tulemusteni.

RMK selgitab, et on vaide esitajal korduvalt palunud täpsustada, millise aasta arvestuslangi arvutuskäiku ta soovib, kuid sellele küsimusele ei ole vastatud. Ka on vaide esitajale edastatud täpsustav küsimus selle kohta, milliseid dokumente soovitakse veel saada, kuna selleks hetkeks olid vaide esitajale juba edastatud kõik RMK käsutuses olevad dokumendid. RMK-le jäi arusaamatuks, milliseid täiendavaid dokumente taotletakse.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vaide ese

1. Kuna vaide esitaja ei ole RMK-lt saanud teabenõudega küsitud arvutuskäiku tema soovitud kujul ega muid dokumente, siis sellest tulenevalt on vaide esemeks teabenõude nõuetekohane täitmata jätmine.

2. Vastavalt AvTS § 45 lg 1 punktile 1 on AKI pädevuses järelevalve teabenõuete täitmise ja teabe avalikustamise üle.

3. Vaidlus puudub selles, et RMK kui riigiasutus[1] on teabevaldaja AvTS § 5 lõike 1 mõistes ning selles, et teabenõudega küsitud teabe puhul on tegemist avaliku teabega AvTS § 3 lõike 1 mõistes.

Teabenõude täitmine

4. Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb AvTS §-st 6, mille kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt samas seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks. Teabenõudja on iga isik, kes esitab teabevaldajale nõude AvTS-is sätestatud korras (AvTS § 7).

5. AvTS § 9 lõike 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud võimaldama tema valduses olevale teabele juurdepääsu seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lg 2 punkti 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele on teabenõudjal juurdepääsuõigus ning tagama kinnipidamise juurdepääsupiirangutest (AvTS § 9 lg 1 p 7).

6. Teabevaldaja peab teabenõude viie tööpäeva jooksul täitma (AvTS § 18), kas väljastades küsitud dokumendid juurdepääsupiiranguteta osas (AvTS § 17 ja § 38 lg 2) või keelduma teabenõude täitmisest mõnel AvTS §-is 23 nimetatud alusel. Keeldumist tuleb ka põhjendada.

7. RMK on 02.05.2025 teabenõude vastuses märkinud, et soovitud arvutuskäigu taasesitamist teabenõudja soovitud kujul ei ole võimalik teha. Seega AKI hinnangul on teabevaldaja küll sisuliselt keeldunud selles osas teabenõude täitmisest, kuid viidatud ei ole keeldumise alusele ega keeldumist teabenõudjale põhjendatud.

8. Vastuses AKI järelepärimisele on RMK selgitanud, et vaide esitaja soovitud kujul arvutuskäigu esitamine eeldaks erinevatest andmebaasidest ligikaudu 700 000 kirje käsitsi väljavõtmist, mis on teabevaldaja jaoks äärmiselt ajamahukas ning ebamõistlikult koormav. Eelnevast tulenevalt mõistab AKI olukorda selliselt, et vaide esitaja soovitud kujul arvutuskäigu väljastamise osas ei täitnud RMK teabenõuet sellega kaasneva suure töömahu tõttu.

9. Selgitame, et juhul, kui teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või

[1] RMK on põhimääruse § 1 kohaselt riigitulundusasutus

nõuab põhjendamatult suuri kulutusi, siis AvTS § 23 lg 2 punkti 3 kohaselt võib teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda.

10. AKI nõustub RMK selgitustes väljatoodu põhjal seisukohaga, et vaide esitaja soovitud kujul teabenõude täitmine võibki olla ressursimahukas ning teabevaldajal tuleks töökorraldust muuta, mis võib mõjutada asutusele pandud avalike ülesannete täitmist. Seega on AKI seisukohal, et vaide esitaja soovitud kujul arvutuskäigu väljastamisest keeldumine võib praegusel juhul olla põhjendatud suure mahu tõttu ehk AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel, kuigi RMK ei ole teabenõude vastuses seda märkinud.

11. RMK lisaselgituste kohaselt tuleks vaide esitaja soovitud kujul teabenõude täitmiseks luua erinevatest andmebaasist väljavõetud andmete alusel eraldi uus dokument. Selgitame, et teabenõudega küsitud teabe väljastamiseks uue dokumendi loomine ei ole teabenõude täitmise mõte. Märgime, et AvTS § 23 lg 2 punkti 5 kohaselt juhul, kui tuleb dokumenteerida uus teave ehk koostada uus dokument, siis selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras.

12. Seega RMK selgituste põhjal on AKI seisukohal, et vaide esitaja soovitud kujul arvutuslangi arvutuskäikude väljastamise puhul on tegemist selgitustaotlusele vastamisega, mille üle AKI järelevalvet ei teosta. Lisaks on RMK teabevaldaja põhjendustes selgitanud, et ka muul kujul, kui vaide esitaja on soovinud, teabe väljastamine ei ole samuti võimalik. Sellekohased selgitused on välja toodud teabevaldaja põhjendustes.

13. Lisaks sooviti teabenõudes arvutuskäiguga seotud kõikide teiste dokumentide väljastamist. Selgitustes AKI-le on RMK märkinud, et teabenõudjale edastati täpsustav küsimus selle kohta, milliseid dokumente soovitakse lisaks saada neile, mis vaide esitajale on juba edastatud. Kuna vaide esitaja oma soovi ei täpsustanud, siis jäi RMK-le arusaamatuks, milliseid täiendavaid dokumente taotletakse. Vaidega koos edastatud materjalidest nähtub, et RMK on 11.04.2025 vastuses nr 3-5.1/2025/2496 palunud vaide esitajal oma küsimusi täpsustada, sest RMK-l ei ole täiendavaid dokumente edastada, mida vaide esitajale juba edastatud ei ole. 17.04.2025 ja 02.05.2025 teabenõuetest ei nähtu milliseid dokumente vaide esitaja soovib, mida talle veel ei ole edastatud.

14. Selgitame, et AvTS § 9 lõike 1 punkti 5 kohaselt on teabevaldajal teabenõudja abistamise kohustus. AKI mõistab kõnealuse abistamiskohustuse puhul muu hulgas olukordi, mil teabenõudest ei selgu, millisel viisil või millist teavet teabenõudja soovib. RMK selgituste ja vaide lisamaterjalina edastatud kirjavahetusest nähtub, et teabevaldaja on praegusel juhul selle kohustuse täitnud.

15. Tulenevalt eelnevast ei olnud AKI hinnangul RMK-l võimalik kõigi teiste dokumentide väljastamise osas teabenõuet täita. Juhul, kui teabenõude täpsustamisel ei selgu, millist teavet teabenõudja taotleb, siis on see AvTS § 23 lg 2 punkti 3 kohaselt alus teabenõude täitmisest keeldumisel, mida RMK praegusel juhul teabenõude vastuses märkinud ei ole. Lisame siinkohal, et ka AKI-l on teadmata, milliseid täiendavaid dokumente on teabenõudes silmas peetud, sest vaide esitaja ei ole ka AKI palvel neid dokumente täpsustanud.

16. Vaide esitaja on seisukohal, et RMK ei ole oma vastustes ühtki dokumenti edastanud, vaid vastused on sisaldanud infot, mis on ka avalikult teada. Märgime, et vaides esitatud materjalidest nähtub, et RMK on teabenõuete vastustes suunanud avalikult kättesaadava teabe juurde vastavate linkide kaudu. Selgitame, et olukorras, mil teabenõudes küsitud teave on avalik, ei pea teabevaldaja seda teabenõude korras näiteks eraldi dokumendina või väljavõttena edastama, vaid võibki suunata isiku selle teabeni (AvTS § 22).

Kokkuvõte

17. Kuigi teabevaldaja teabenõude vastuses vaide esitaja soovitud kujul arvestuslangi arvutuste ning kõigi teiste sellega seotud dokumentide väljastamisest keeldumist ei põhjendanud, siis menetluse raames on RMK selgitanud ja põhjendanud teabenõude täitmisest keeldumist. HMS § 5 lõike 2 kohaselt viiakse haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult kiirelt ja lihtsalt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. Tulenevalt eelnevalt märgitud menetluspõhimõtetest ning sellest, et vaide esitaja saab käesolevast vaideotsusest, sh RMK selgituste osast, teada, teabenõudega küsitud arvestuslangi arvutuste ja kõigi teiste sellega seotud dokumentide väljastamata täitmise alusest ja põhjusest, siis ei tee AKI teabevaldajale ettekirjutust täiendavalt nõuetekohaselt keelduda teabenõude täitmisest. Seega jääb vaie 17.04.2025 esitatud teabenõudes soovitud teabe väljastamise nõudes rahuldamata.

18. Kuigi vaie jääb rahuldamata ja teabevaldajale ettekirjutus tegemata, siis juhib AKI tähelepanu järgnevale. RMK teabevaldajana peab endale selgeks tegema teabenõude täitmisega/teabenõude täitmisest keeldumisega seotud nõuded ning oskama neid selgelt ja ühemõtteliselt selgitada ja põhjendada teabenõudjale, mitte üksnes AKI-le.

/*allkirjastatud digitaalselt*/
Karin Uuselu
jurist
peadirektori volitusel